

TÜRK CEZA HUKUKUNUN ESASLARI, PAZAR EKONOMİSİNİN OLUŞMASI VE İŞLEMESİNDE ÖNEMİ (*) (*)

Dr. Zeki HAFIZOĞULLARI

1. Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Ceza Hukuku

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, tanzimata kadar, ceza hukuku Şer'i ceza hukukudur. Bu tip bir ceza hukuku, mantığını liberal devlet anlayışında bulan pazar ekonomisinin oluşmasına ve işlemesine katkıda bulunma yeteneğine sahip bulunmamaktadır.

Yenilenme ihtiyacından doğan Tanzimat ile birlikte liberal devlet düzenine geçiş süreci başlamış, dolayısıyla ülkede bir yandan şer'i hukuk düzeni geçerliliğini sürdürürken, öte yandan sistemsiz bir biçimde de olsa, lâik bir hukuk düzeni yavaş yavaş oluşmaya başlamıştır. Bu cümleden olarak, 1853'de Fransız Ceza Kanunundarı alın-tılar yapılarak bir ceza kanunu hazırlanmış ve yürürlüğe sokulmuştur. Ancak bu kanun ihtiyacı karşılamamış, bunun üzerine 1856'da Fransız Ceza Kanunu tümüyle tercüme edilmiş, bazı düzeltmeler yapıldıktan sonra bir padişah iradesiyle aynen yürürlüğe konmuştur.

Böylece, ülkede, esaslar ve gerekleri taban tabana zıt iki hukuk düzeni oluşmuş, Devletle hukuku arasındaki teklik bağıntısı bozulmuş, Devlet tekken, iki tane hukuku olmuş, bu ikili yapı Osmanlı İmparatorluğunun çöküşüne kadar devam etmiştir. Ancak, ülkede birlikte yürürlükte olan bu iki hukuk düzeni, Osmanlı Feodal düzenini ortadan kaldırarak liberal devlet düşüncesine dayalı pazar ekonomisinin oluşumuna ve işlemesine katkıda bulunmamış, dolayısıyla Devlet kendini yenilemeyi başaramamış, kaçınılmaz olarak sonunda çöküp gitmiştir.

(*) Türk Ceza Hukukundan maksat dar anlamda ceza hukukudur. O nederle, burada, ceza hukukuna ilişkin bazı genel meseleler üzerinde durulacaktır.

(*) 20-30 Haziran 1993, Kırgızistan - Türkiye Hukuk Haftası, Bişkek'te sunulan tebliğdir. Kırgızistan - Türkiye Hukuku Haftasında sunulan tebliğler Türkçe ve Rusça olarak yayımlanacaktır.

2. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kurulması ve Türk Hukuk Devrimi

Birinci Dünya Savaşından hemen sonra başlayan Türk Kurtuluş Savaşı sonunda "ulusal egemenlik" esasına dayalı Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur. Şartların zorlamasından ötürü karma ekonomi ilkesi (Devletçilik) benimsenmiş olmasına rağmen, kendisine vöcut veren anayasasıyla Devlete egemen olan düşünce, temelde "Tabii Hukuk Düşüncesi" ikliminde oluşan liberal devlet düşüncesi ve buna bağlı olarak basit de olsa pazar ekonomisini oluşturma düşüncesidir.

Bu esasları sağlamak, dolayısıyla modern, zinde, dinamik bir toplum yaratmak, o günün koşullarında ancak yeni bir hukuk düzeni oluşturmakla mümkündür. Bu tür bir hukuk düzenini oluşturmak, zorunlu olarak "resepsiyon" yoluna gidilmesini gerektirmiştir. Buna "Hukuk Devrimi" denmektedir.

İşte bu bağlamda olmak üzere, o gün en yenisi olan İtalyan Ceza Kanunu (Zanardelli Kanunu) Türkçeye çevrilmiş, uzun çalışmalardan sonra toplumun değerleri de göz önünde tutularak bünyeye uydurulmuş, Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirildikten sonra 1926'da "Türk Ceza Kanunu" olarak yürürlüğe konulmuştur.

Türk Ceza Kanunu bugüne kadar birçok kez değiştirilmiştir. Ancak, en geniş ve köklü değişiklik, İtalyada 1930 tarihli Rocco Kanunu yürürlüğe girdikten sonra, bu kanun etkisinde kalınarak yapılmıştır. En fazla ve köklü değişiklik, oldukça systemsiz bir biçimde, Devlete karşı cürümlerde olmuş, değişikliklerle, o günlerin siyasal ikliminin de etkisiyle "güçlü Devlet" fikri gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Rocco Kanunu, yapıldığı dönemin ideolojisini taşıyan hükümleri hariç, İtalya'da hala yürürlükte. Türk Ceza Kanunu, demokratikleşme akımının etkisiyle, son zamanlarda, Rocco Kanunundan alınmış olan birçok hükümden arındırılmış, böylece kanunun orijinaline dönülmeye çalışılmıştır.

Ancak yapılan bu değişiklikler kanunun sistemini bozmuş, zaten eski olan kanunun daha çok eskimesine neden olmuştur. Bugün aynı temel ilkeler doğrultusunda günün koşullarının ifadesi olan yeni bir ceza kanununa ihtiyaç bulunmaktadır. Bu yolda çalışmalar olmuş, ama ne yazık ki oluşturulan Ceza Kanunu Öntasarısı, iddialı olunmasına rağmen, başarılı olamamış ve kanunlaşma şansı bulamamıştır.

3. TCK'nun Temel Bazı İlkeleri

Hazırlandığı düşünce ikliminin etkilerini taşıyan Türk Ceza Kanunu feodal toplumsal düzenden liberal toplumsal düzene, öyleyse pazar ekonomisi düzenine geçişi sağlayan bir kanun olmuştur. Kanun, tarihsel bir dönemin (burjuva devrimi) etkilerini taşımakla birlikte, ayrıcalıklı bir ceza kanunu olmamıştır. Tabii, sınıfsal bir ceza kanunu da değildir. Ceza Kanunu, eskiliğine, eksikliklerine, tüm aşınmışlığına, hatta yeni gereklilikleri karşılamada pek yeterli olmamasına rağmen, bugün, özü bakımından, son tahlilde özgürlükçü -demokratik bir ceza kanunu olarak nitelendirilebilir. Türk ulusunun demokrasiye olan özlemi, zorlu siyasal çalkantılara rağmen kanunun bu özünü korumada yardımcı olmuştur.

Türk Ceza hukuku kanunilik esas olmak üzere, suç bağlamında üç temel ilkeye dayanmaktadır: Fiilsiz suç olmaz, ihlalsiz suç olmaz ve kusursuz suç olmaz.

Fiilsiz suç olmaz ilkesi, düşünceyi, inanç ve kanaati güvence altına almaktadır. Bu ilke, en başta, salt düşünceyi, inanç ve kanaati güvence altına almaktadır. Gerçekten, bununla, salt düşünce, inanç ve kanaat bir suçun konusu olmaktan çıkarılmıştır. Tabii, salt düşünce, inanç ve kanaatin bir suçun konusu olamaması, beşeri her faaliyet yanında, pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesinin olmazsa olmaz koşuludur. Öte yandan, kanunda düşünce ve inanç açıklamalarına (ifade hürriyeti) fiilsiz suç olmaz ilkesiyle tutarlı olarak getirilen kayıtlar, uygar toplumca kabul edilen sınırlar içinde kalmaktadır. Bugün uygar toplumların ortak özürü pornografi/fuhuş, uyuşturucu, terör/ırkçı terör konularında, sadece Türkiye'de değil, diğer ülkelerde de henüz tatminkâr çözümler bulunamamıştır. Bu toplumsal hastalıklar, toplumdaki tüm dengeleri bozmakta; bu da, doğal olarak, sağlıklı bir toplumsal düzenin, buna bağlı olarak sağlıklı bir pazar ekonomisinin ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Öyleyse, her uygar toplum, bu arada Türkiye, kendisini tehdit eden bu belâdan uygar toplumun kurallarından en az ödün vererek kurtulmak zorundadır.

Ihlalsiz suç olmaz ilkesi, ceza hukukunun alanını daraltmış, bu suretle pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesinin mutlak koşulu olan özgürlükçü demokratik düzenlerin kurulmasını sağlamıştır. Bu cümleden olarak, söz konusu ilke, bugün en başta "depenalizasyon" konusunu gündeme getirmiş, bu yolla, özellikle bir kısım ekonomik/mali suçlar, trafik suçları, kabahat türünden suçlar ceza hukukunun

alanı dışına çıkarılmış, idarî suçları haline konulmuştur. Tabii Devletin vergi gelirleri kaynağını tahrip etmemek kaydıyla, önemsiz ekonomik/mali ihlallerin bu biçimde suç olmaktan çıkarılması, belki pazar ekonomisinin oluşmasına değil, ama gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Bunun en güzel örneği, Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunudur. Bu kanunun kaldırılmasıyla birlikte Türk ekonomisi gelişmiş, büyük bir rahatlamaya kavuşmuştur.

Kusursuz suç olmaz ilkesi, bir gelişmişlik, bir uygarlık düzeyini ifade etmektedir. Kusur, failin bir sıfatı değil, fiilin bir sıfatıdır. Bu demektir ki, kusur, "totaliter" bazı ceza hukuku düzenlerinin tersine, ceza hukukumuzda bir kişilik özelliği değildir. Bu bağlamda olmak üzere, eğer pazar ekonomisiyle özgürlükçü demokratik hukuk düzenleri arasında vazgeçilmez bir bağıntı varsa, doğal olarak, bu hukuk düzenlerinin bir temel taşı olan kusursuz suç olmaz ilkesi, pazar ekonomisinin oluşması ve işleminin vazgeçilmez, zorunlu bir unsuru olmaktadır.

Kusur, kast ve taksirdir. Burada, beşeri faaliyetler, ne kadar tehlikeli olursa olsunlar, taksirli bir davranış sonucunda zararlı veya tehlikeli bir netice doğmuş olmadıkça, her hangi bir suça vucut vermezler. Objektif sorumluluk halleri kuralın istisnasıdır. Böyle olunca, pazar ekonomisinin doğal iklimi olan özgürlükçü-demokratik bir hukuk düzeninde, objektif sorumluluk hallerinin, istisna sınırları içerisinde kalması gerekmektedir. Ceza hukukumuz, bu noktada, farklı bakış açılarından, farklı dozlarda eleştirilmektedir.

Kanuniliğe gelince, bu, kaynakta tekliği ifade etmekte, böylece hukukta kesinlik, güven ve istikrar sağlanmaya çalışılmaktadır. Kişiler bakımından kesinlik, güven ve istikrarın bu yolla sağlanamadığı hukuk düzenlerinde, kişi temel hak ve hürriyetleri tehdit altındadır. Kişilerin temel hak ve hürriyetlerinin böyle tehdit altında olduğu bir hukuk düzeninde, esasen kesinlik, güven ve istikrar isteyen pazar ekonomileri tüm kurum ve kuruluşlarıyla oluşup işleyemez, gelişimini sağlayamaz, ilkel kalmaya mahkumdur.

Kaynakta tekliğin başlıca sonuçları, aleyhe kıyas, örf-adet ve idarenin düzenleyici işlemleriyle ceza normu, yani suç ve ceza konulamayacağıdır. Ancak, Ceza Kanunu, çerçevesi önceden kanunla çizilmiş olmak kaydıyla, idarenin düzenleyici işlemleriyle "suç oluşturan hareketi" tesbite imkân vermektedir. Bu, kuraldan bir sapma değildir. Gerçekten, bugünün toplumlarının azami karmaşıklığı, ya-

sama organlarının genelde ağır çalışması, acil hallerde hemen kanun çıkarma imkânsızlığı, bu yolu meşru kılmaktadır.

4. TCK'nun Genel Yapısı

Türk Ceza hukukunda suçlar, cürüm ve kabahattir. Cürümler Ceza Kanununun ikinci kitabında, kabahatler üçüncü kitabında düzenlenmiştir. Kanun, birinci kitabında, "esaslar" başlığı altında, suçların genel hükümlerine yer vermiştir. Her kitap kendi içinde bablara, bablar yerine göre fasıllara, fasıllar maddelere, maddeler gene yerine göre fıkralara ve bentlere ayrılmıştır. Kanun, ayrıntıya girmiş olmakla birlikte, bu yapısıyla, kendi içinde tutarlı, akılcı bir sistem oluşturmaya çalışmıştır.

Birinci kitap, on bab, 124 maddeden oluşmaktadır. Birinci babda, ceza hukukunun kaynağına, kanunun zaman, yer ve kişi bakımından sınırlarına, suçluların iadesine, yabancı mahkemeden verilen hükümlerin tanınmasına, genel kanun özel kanun ilişkisine yer verilmiştir. İkinci babda, cezalara, üçüncü babda ceza mahkûmiyetlerinin neticeleri ve yerine getirilmesi biçimine yer verilmiştir. Ancak bu iki bab hükümleri Cezaların İnfazı Hakkında Kanunla büyük ölçüde değiştirilmiştir. Dördüncü babda ceza ehliyeti ve bunu kaldıran ve hafifleten nedenlere yer verilmiştir. Burada kanunu bilmemek, kusurluluk, isnat yeteneği, isnat yeteneğini kaldıran ve azaltan nedenler, hukuka uygunluk nedenleri, hata, haksız tahrik kurumları yer almıştır. Bu bab hükümleri, bugün eksik, yetersiz ve sistemsiz bulunmaktadır. En başta kanunu bilmek mecburiyetinin yerinin bu değil birinci bab olduğu iddia edilmektedir. Beşinci babda cürme teşebbüs düzenlenmiştir. Sadece tamamlanmış suç cezalandırılmış olsaydı toplumsal savunma yeterince sağlanmamış olurdu. Bu nedenle cürme teşebbüsün cezalandırılması isabetli olmuştur. Ancak, hala bugün, suç olan davranışla suç olmayan davranışın sınırını çizmekte, tüm teşebbüslere rağmen, kesin ölçüler bulunamamıştır. Altıncı babda cürüm ve kabahat suçlarına iştirak düzenlenmiştir. Burada, iştirakın ayrıntılı düzenlemesinin uygulama zorlukları çıkarması bir yana, toplu suçlar, yahut çok failli suçlar genel bir düzenlemeye kavuşturulamamıştır. Oysa, bugün, modern toplumlarda çok failli suçlar büyük önem kazanmış bulunmaktadır. Yedinci babda suçların ve cezaların içtimasına yer verilmiştir. Burada suçların içtimasının üç biçimde çözümlendiği görülmektedir: Fikri içtima, mürekkep suç, müteselsil suç. Sekizinci babda cürümlerde tekerrür yer almıştır. Ayrıca müstakil bir fasıl

altında cezaların teciline yer verilmiştir. Burada, sistem tartışması bir yana, tecile ilişkin hükümler cezaları İnfazı Hakkında Kanunla önemli ölçüde değiştirilmiştir. Dokuzuncu babda dava ve cezanın ortadan kalkmasına yer verilmiştir. Failin ölümü, af, şikâyet, zama-naşımı, önödeme meseleleri bu babda çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu-gün bir depenalizasyon vasıtası olarak önödeme önemli hale gelmiş ve sınırları genişletilmiştir. Onuncu babda memnu hakların iadesi yer almıştır.

Ceza kanunur da emniyet tedbirleri gelişmiş, sistemli bir biçimde düzenlenmiş değildir. Emniyet tedbirleri dağınık bir biçimde hukuk düzenimizde yer almaktadır. Ancak, sadece bizde değil, diğer uygar ülkelerde de, bu tedbirlere ilişkin kuramsal meseleler henüz yeterince çözülemediğinden, bunların sistemli bir düzenlemesi mümkün ola-mamaktadır.

Türk Ceza Kanunu, bütün eleştirilere rağmen, tabii hukuk dü-şüncesi ikliminde oluşan hürriyetçilik rüzgârını yakalamış, "fert Dev-let içindir" - "Devlet fert içindir" ikilemi dışında kalarak ferdi korur-ken toplumu ihmal etmemiş, ceza hukukunu gene fert esas olmak üze-re toplumsal bir savunma vasıtasına dönüştürebilmiştir. Bu çözümler-iyle, Türk Ceza Kanunu, pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesin-de en fazla ihtiyaç duyduğu özgürlükçü-demokratik bir iklimi, bazı bunalmalara rağmen, sağlamayı başarmıştır. Gerçekten, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulmasından bu yana, Türkiye'de, bütün çelişkilerine rağmen bir pazar ekonomisi oluşmuş ve işlemişse, bunda, kaynağını Zanardelli Kanununda bulan Türk Ceza Kanununun bü-yük payı olmuştur.

5. TCK'nunda Suçların Tasnifi Cürümler ve Kabahatler

a) Suç Koymada ve Suçların Tasnifinde Ölçü

Suç koymak, yani beşeri davranışın sınırlarını belirlemek, dolayı-sıyla bazı beşeri davranışları suç saymak, kanun koyucunun, yani ege-menin takdiridir. Ancak, egemeni takdirinde keyfilğe götürmeyecek bir ölçüyü bulma çabaları, insanlığın hep temel bir sorunu olmuştur. Bu sorun, çok önemli bazı düzenekler oluşturulmuş olmasına rağmen, bugün de hâlâ tüm sıcaklığıyla insanlığın gündemin-dedir. Türk Ceza Kanunu söz konusu olduğunda denmektedir ki, bu kanun, egemenin erkini kayıtlamada, suçları tasnifte "hukuki konu" kriterini esas almıştır. Her suçun hukuki bir konusunun bu-lunması zorunludur, çünkü her suç, bir ihlal fiilidir. Tabii, böyle olun-

ca, suçun hukuki konusu, suçla ihlâl edilen ve cezayla korunan toplumsal veya ferdî her değer veya menfaat olmaktadır. Başlangıçta kuşkuyla bakılan, hatta çok eleştirilen bu düşünceye, tüm çelişkilerine rağmen, bugün, ceza hukukunu saflaştırmada, yani hukuki herhangi bir değer veya menfaati ihlâl etmeyen fiilleri suç olmaktan çıkarmada, böylece ceza hukukunu küçültmede ve etkinleştirmede itibar edilmektedir. Bu yolla amaçlanan, ceza hukukunu küçültmek, bir anlamda, Devleti küçülterek, modern pazar ekonomisinin ihtiyaçlarına cevap vermektir.

Ancak, suçun hukuki konusu düşüncesi, suçların tasnifinde bloklaşmaya imkân vermekle birlikte, daha alt ayrımlarda yeterince yararlı olamamaktadır. Bundan ötürü, Türk Ceza Kanununda suçlar tasnif edilirken hukuki konu kriteri esas alınmış olmakla birlikte başka ölçütlere de gidilmiştir.

Bugün, öte yandan, hukuki konu düşüncesinin getirdiği ceza kanununun yorumuna ilişkin görüşler, hâlâ hararetle tartışılmaktadır.

b) *TCK'nunda Cürümler*

Cürümler, yukarıda belirtildiği üzere, ceza kanununun ikinci kitabında yer almaktadır. İkinci kitap onbir babdan oluşmaktadır. Bablar fasülâya ayrılmıştır. Bu kitapta, mükerrerler dahil olmak üzere toplam 304 madde yer almıştır.

Birinci babda, Devletin şahsiyetine karşı cürümlere yer verilmiştir. Bizce, cürümlerin sıralamasında önce Devlete karşı suçlara yer verilmiş olması, eleştirilecek önemli bir konu değildir. Bu babda, siyasi bir örgüt olarak Devletin kendisi değil, Devletin değer veya menfaatleri cezaî himayenin konusu yapılmıştır. Bundan ötürüdür ki, Türk Ceza Kanunu, faşizmle özdeşleştirilmeye çalışılan 1930 Rocco Kanunundan yapılan ama daha sonra birçoğu çıkarılan alıntılara rağmen, temel yapısıyla özgürlükçü-demokratik bir ceza kanunudur. Ancak, Devlete karşı suçların cezası ağır tutulmuştur. Buna neden, ülkede Devlete karşı suçların hep tahammül edilebilenden çok işlenmiş olması, Devletin daima suç tehdidi altında bulunmasıdır. Burada, genelde, Devletin birliği ve bütünlüğü, anayasal düzeni, milli savunması, belge ve bilgileri, saygınlığı, kuvvetlerine itaat, ecebi devletlerle ilişkiler cezaî himayenin konusu yapılmıştır. Bugün devletin şekli düzeni yanında maddî düzenini de korumak zorunlu bir ihtiyaçtır. Ancak bu ihtiyacı karşılamak amacıyla çıkarılmış olan Te-

rörle Mücadele Kanunu, özgürlükçü-demokratik devlet düzenini korumada yeterli, etkin, ölçülü bir mücadele cihazı olamamıştır. Buna neden, ülkedeki terörün yoğunluğu ve niteliğinin yeterince iyi anlaşılmanış olmasıdır. Kısacası, tüm olumsuzluklara, eksiklik ve aksaklıklara rağmen, Türk Ceza Kanunu Devleti bu biçimde algılayarak, ülkede pazar ekonomisinin oluşması, yerleşmesi ve gelişmesine katkıda bulunmuştur.

Hürriyet vazgeçilmez bir değerdir. Beşeri her faaliyetin içinde cercyan ettiği en ideal ortam hürriyet ortamıdır. Türk Ceza Kanunu hürriyeti "tabii bir değer" olarak almakta ve ikinci kitabının ikinci babında düzenlemektedir. Birinci fasılda "Siyasi Hürriyet Aleyhinde Cürümler"e yer verilmiştir. İnsanın temel niteliği siyasi bir varlık olmasıdır. Vatandaş iradesiyle içinde yaşadığı toplumun siyasi örgütlenmesini sağlayan, uyulması gerekli kurallar koyan, bu kuralların uygulanmasını sağlayan, ihlâl halinde uyuşmazlıkların çözülmesini sağlayarak toplumun devamını sağlayan kimsedir. Bunu en başta seçme ve seçilme hakkını kullanarak yapmaktadır. Türk Ceza Kanunu en başta bu hakları teminat altına almaktadır. İkinci fasılda "Din Hürriyeti Aleyhinde Cürümler"e yer verilmiştir. Türk Ceza Kanunu, Dini Devletin etik bir niteliği olarak almamakta, Dini, her türlü dinsel tezahürleri, toplumsal bir veri olarak almakta; bundan ötürü, Dini, dinsel inançları, ibadet ve ayinleri, kutsal yerleri muhtemel saldırılara karşı korumaktadır. Kanun, belli bir dine, inanç sistemine ve inananlarına değil, din denebilecek her inanca, inanç sistemine ve inananlarına cezai himaye sağlamıştır. Ceza Kanunu, görüldüğü üzere, özgürlükçü-demokratik her düzenin olmazsa olmaz şartı olan "Lâiklik" esasına dayanmaktadır. Lâiklik, yani bunun bir tezahürü olan "din ve vicdan hürriyeti", pazar ekonomisinin oluşması ve işleminin zorunlu şartıdır. Bundan ötürü, ülkede pazar ekonomisinin oluşup kök salmasında ve gelişme kaydetmesinde ceza kanununun etkisi büyük olmuştur. Üçüncü fasılda "Şahsın Hürriyeti Aleyhinde Cürümler"e yer verilmiş, böylece kişilerin hareket ve irade özgürlükleri katı bir biçimde teminat altına alınmıştır. Dördüncü fasılda, "Mesken Masuniyeti Aleyhinde Cürümler"e, beşinci fasılda "Sırrın Masuniyeti Aleyhinde Cürümler"e yer verilmiştir. Kanun, altıncı fasılda İş ve Çalışma Hürriyeti Aleyhindeki Cürümler'i düzenlemiştir. "İş ve çalışma hayatının iyi bir biçimde işlemesi ve gelişmesinde en uygun ve elverişli ortam barış ortamıdır. Ancak barış ortamını kurmada, bugün işçi ve işverenlerin azami örgütlendiği ülkemizde, ceza kanununun getirdiği düzenleme artık yetersiz kalmaktadır. Bu nedenledir ki,

daha sonra çıkarılan Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile gerekli barış ortamı sağlanmaya çalışılmış, böylece modern bir pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesine katkıda bulunulmuştur.

Üçüncü babda “Devlet İdaresi Aleyhinde İşlenen Cürümler”e yer verilmiştir. Bu bab oniki fasıldan oluşmaktadır. Ötekilere göre en geniş olan bu düzenlemeyle, bir yandan Devlet idaresi etkin kılınmaya çalışılırken, öte yandan eylem ve işlemlerinde Devlet idaresinin güvenilirliği, doğruluğu ve tarafsızlığı sağlanmaya çalışılmıştır.

Dördüncü babda, “Adliye Aleyhinde Cürümler” yer almıştır. Bu bab sekiz fasıla ayrılmıştır.

Beşinci babda “Ammenin Nizamı Aleyhine İşlenen Cürümler”e yer verilmiştir. Bu bab iki fasıldan oluşmaktadır.

Altıncı bab altında “Ammenin İtimadı Aleyhinde Cürümler” yer almıştır. Bu babda, dört fasıl içinde çeşitli sahtekârlık suçları düzenlenmiştir.

Yedinci babda “Ammenin Selâmete Aleyhinde Cürümler” düzenlenmiştir. Bab, dört fasıldan oluşmaktadır.

Sekizinci babda “Adabı Umumiye ve Nizamı Aile Aleyhinde Cürümler” yer almıştır. Bu altı fasıldan oluşmaktadır.

Dokuzuncu babı “Şahıslara Karşı Cürümler” oluşturmaktadır. Bu babda, adam öldürme, müessir fiil, çocuk düşürme- düşürtme-kısırlaştırma, çocukları veya kendilerini idare edemeyenleri veya tehlikede bulunanları kendi hallerine terketme, tedip hakkını kötüye kullanma ve aile efradına fena muamele, hakaret ve sövme suçlarına yer verilmiştir. Kanun bu düzenlemesiyle kişiye tam bir güvence sağlamıştır. Hatta, kişiye, yetiştiği, yaşadığı ortamlarda, kişiliğini geliştirmesine imkân verilmiştir.

Kanun, ikinci kitabının onuncu babında “malı” cezaî himayenin konusu yapmıştır. Mülkiyete dahil olabilen her şey mal sayılmakta ve cezaî himayenin konusu olmaktadır. Kanun, mala himaye sağlarken, onun kamuya veya kişilere ait olması arasında bir fark gözetmemektedir. Sadece mala karşı bazı suçlarda malın kamuya ait olması cezayı ağırlatan neden sayılmıştır. Kanunda mala sınıfsal bir değer de izafe edilmemiştir. Bu demektir ki, Ceza Kanunu, malı kolektif bir değer olarak değil, kime ait olursa olsun, ferdi bir değer olarak algılamaktadır. Kanunun malı bu algılama biçimi, ikliminde oluştuğu düşünceye gelmektedir. Bu, liberal düşüncedir. Pazar ekonomisi

si de kökeninde bu düşüncenin ürünüdür. Öyleyse Ceza Kanunu ile pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesi arasında zorunlu bir bağıntı bulunmaktadır. Gerçekten, bu doğruysa, Ceza Kanununun ülkemizde pazar ekonomisinin oluşması ve işlemesine katkıda bulunduğu da doğrudur. Kanunda "Mal Aleyhinde Cürümler" dokuz fasılda düzenlenmiştir. Bugün, daha önce suç olmayan "bedavacılık fiilleri" de artık suç sayılmıştır.

Onbirinci bab "Bilişim Alanında Suçlar" adlı altında kanuna yakın zamanda eklenmiş, böylece yeni bir himaye alanı, dolayısıyla yeni bir suç kategorisi yaratılmıştır. Bilgisayarların toplumların hayatına bu denli girmesi, kuşkusuz Ceza hukukunda yeni tartışmaları başlatacaktır.

c) *TCK'nunda Kabahatler*

Türk Ceza Kanunu, yukarıda belirtildiği üzere, üçüncü kitabında kabahat suçlarına yer vermiştir. Genelde bu suçların hukukî konularının bulunmadığı veya belirgin olmadığı ifade edilmektedir. Gerçekten, bunlar, özünde, "genel toplumsal disiplini" bozucu fiillerdir. Bu yönleriyle, bu suçlar, genelde "idarî suçlar" olarak nitelendirilmektedirler. Hatta, bunların, ceza kanunlarından çıkarılması yolunda eğilimler de bulunmaktadır.

Bunlarda, hukukî konu gibi bir kriterin elde mevcut olmaması, tasniflerini zorlaştırmaktadır. Ceza Kanunu, kısmen cürümlere paralel olarak, kabahatleri dört bab altında düzenlemiştir. Her bab kendi içinde fasıllara ayrılmaktadır. Kabahat suçları, toplam, 58 maddeden oluşmaktadır.

Üçüncü kitabın birinci babında "Ammenin Nizamına Müteallik Kabahatlar", ikinci babında "Ammenin Selametine Müteallik Kabahatlar" üçüncü babda "Ahlakî Umumiyyeye Müteallik Kabahatlar" dördüncü babda "Mülkün Himayesine Müteallik Kabahatlar" yer almaktadır. Ceza Kanunu, hala tartışılan bu düzenlemesiyle, kişileri teminath kılarak, disiplinli, uygar bir toplumsal yaşamı sağlamaya çalışmıştır. Kuşkusuz, disiplinli, uygar bir toplumsal yaşam, beşeri her faaliyetin, tabii bu arada, pazar ekonomisinin oluşması ve gelişmesi faaliyetinin asgari şartıdır.

7. **Sonuç Olarak**

Türk Ceza Kanunu, Cumhuriyetin kurulmasından sonra ülkede oluşması ve işlemesi istenen pazar ekonomisinin oluşması, işle-

mesi ve gelişmesinin bir olmazsa olmaz şartı olmuştur. Bugün Türkiye Cumhuriyeti seçtiği ekonomik yapıda bir yerlere gelmişse bunda Türk Ceza Kanununun da bir katkısının bulunduğu kuşku yoktur. Açık ki, elde edilen bu deneyimden, ülkesinde pazar ekonomisini oluşturmak, işletmek ve geliştirmek isteğinde olan ulusların Ceza Kanunlarını acilen gözden geçirmelerinin gerekli olduğu sonucu çıkmaktadır.

Kaynakça

Rodinson, *Islam e Capitalismo, Saggio Sui rapporti tra economia e religione*, Torino, Einaudi, 1968; Gregori, *Saggio Sull' Oggetto Giuridico Del Reato*, Cedam, Padova, 1978; Antolisei, *Manuale di diritto Penale*, PG., Milano, 1980; *Manuale di Diritto Penale*, PS., I-II, 1982; Bettiol, *Diritto Penale*, Padova, 1978. Arsal, *Teokratik Devlet ve Laik Devlet, Tanzimat I. Yüzüncü Yıldönümü Münasebetiyle*, İstanbul, 1940; Mumcu, *Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi*, İstanbul, 1891; Hafızoğulları, *Laiklik*, Prof. Dr. Jale G. Akipek'e Armağan, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Konya, 1991; Afetinan, *İzmir İktisat Kongresi*, 17 Şubat - 4 Mart 1923, *Türk Tarih Kurumu*, 1982; Ökçün, *Türkiye İktisat Kongresi 1923, Haberler - Belgeler - Yorumlar*, 1968; Toroslu, *Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu*, Ankara, 1970; Pannam, *Manuale di Diritto Penale, II, Parte Speciale*, TP., Torino, 1957; Mantovani, *Diritto Penale*, PG., Padova, 1979; *Principi di diritto Penale*, PG., SE., Milano, 1980; Dönmezer, Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, GK, I, İstanbul, 1973; Erem, *Türk Ceza Hukuku*, II, HH, Ankara, 1965.